

[illegible]

[illegible]

güvensizlik (% 21), ailenin ilgisizliği (% 13), okulda başarsız olma (% 11), ailenin baskısı (% 11), çevre baskısı (% 10), büyüklerin anlayışsızlığı (% 9), toplumun kız-erkek arkadaşlığına izin vermemesi (% 8.8), gençlere güvenilmemesi (%9), süz hakkı tanınmaması olarak sayılmıştır. Ergenlerin okuma alışkanlıklarının oldukça düşük olduğu gözlenmektedir. Her fırsatta kitap okuduklarını belirtenler bütün ergenlerin sadece %17'sini oluştururken ergenlerin %29'u arada bir, %17' si de nadiren kitap okuduklarını söylemektedirler. Hiç kitap okumadıklarını ifade edenlerin oranı ise % 27 gibi oldukça önemli bir düzeydedir. (www.aile.gov.tr/arastirma) Yapılan bir araştırmaya göre; Türkiye'de alkol kullananların sayısında önemli bir artış olduğu ve uyuşturucu kullananların % 73'iünü de 20 yaşın altındaki gençlerin oluşturduğu bildirilmektedir. Yine bu araştırmaya göre trafik kazalarının % 60'ı, cinayetlerin % 85'i, tecavüz olaylarının % 50'si, boşanma olaylarının % 80'i alkol kullanımından kaynaklanmaktadır. (Diyanet Avrupa Dergisi, sayı, 35, ‘’Gençliğin Etrafındaki Büyük Tehlike’’ isimli yazı) Sosyal bilimlerle uğraşan kimselerin yaklaşımlarını hep beraber inceledik. Pek çok noktada kendimizden ya da çocuğumuzdan izler görük sanırım. İşlam terbiyesi ile yetişen gençlere şöyle bir göz atalım: Hz. Peygamber, tebliğe başladığı ilk andan itibaren kadın-erkek, genç-ihtiyar, zengin-fakir, hür-köle ayırımı yapmaksızın tüm insanları İşlam’a davet etmiştir. Daveti kabul eden insanlar arasında gençlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Mekke’nin nüfuzlu ve refah içinde yaşayan ailelerine mensup gençler, İşlam’a; yaşlılar, köleler, fakirler, kimsesiz ve zayıf kimselerin duydukları sempati ve ilgiden daha fazlasını göstermişlerdir. İşlam’ı yayma konusunda Hz. Peygamber’e asıl destek ve yardımcı olanlar bu idealist gençlerdir. Nitekim ilk müslümanlardan birkaç kişi, elli yaş civarında, birkaç kişi otuz beş yaşın üzerinde, geri kalan çoğunluk ise otuz yaşın altında bulunuyordu. Mesela genç yaşta İşlam’ı kabul edenlerden Hz. Ali 10, Zeyd b. Hârise 15, Abdullah b. Mes’ud ve Zübeyr b. Avvam 16, Talha b. Ubeydullah, Abdurrahman b. Avf, Erkam b. Ebi’l-Erkam ve Sa’d b. Ebî Vakkas 17, Mus’ab b. Umeyr 18-20, Abdullah b. Ömer 13, Câfer b. Ebî Tâlib 22, Osman b. Huveyris, Osman b. Affan, Ebû Ubeyde ve Hz. Ömer 25-31 arası. Bunların dışında genç yaşta İşlam’ı kabul eden pek çok şahıs mevcuttur. Bunlar arasından İşlam’ın Mekke ve Medine dönemlerinde ve Hz. Peygamber’in vefatından sonraki dönemlerde çok önemli fonksiyonlar üstlenen şahsiyetler yetişmiştir. İçlerinden devlet başkanları ve ülkeler fetheden komutanlar çıkmıştır. Bu gençlerin faaliyetlerine örnek olmak üzere, Hz. Peygamber’e evini tahsis eden Erkam b.Ebi’l-Erkam’ın İşlam’ın ilk yıllarında üstlenmiş olduğu role burada temas etmek istiyorum. Peygamberliğinin ilk yıllarında Hz. Peygamber’in Erkam’ın evindeki (Dârü’l-Erkam) faaliyetlerinin önemli bir merhale teşkil ettiği görülmektedir. Bu ev, tebliğ faaliyeti için son derece elverişli idi. Kâbe haremine dahildi. Safâ tepesinin eteğinde bulunuyordu. Hac ve umre maksadıyla dışarıdan gelenlerle dikkati çekmeden burada temas kurma imkanı vardı. Ayrıca Mekke müslümanlar da Erkam’ın evine kolayca gelip gidebiliyorlardı. Hz. Peygamber burada bir yandan sahâbeye dînî bilgiler öğretiyor, diğer yandan İşlam’a davet görevini yerine getiriyordu. Kur’an okunuyor, namaz kılınıyordu. Bu evdeki faaliyetler sonucu birçok kimse İşlam’a girmiştir. Hz. Ömer burada müslüman olanların sonuncusudur. Dârü’l-Erkam’ın merkez olarak kullanılması, ilk

mâslîmanların İslâm'ı kabul tarihlerine bir esas teşkil etmiştir. Nitekim tarihîler, ilk sahâbîlerin mâslîman oluşlarını, "Resûl-İlâh"ın Dâir-i Erkâm'a girmesinden önce-sonra", "Dâir-i Erkâm'da iken" şeklinde tarihlendirmiştir. Hz. Ali'nin genâliğindeki faaliyetleri herkes tarafından bilinmektedir. Kazandığı kahramanlıklarını 20 ilâ 30 yaşları arasında gerçekteleştirmiştir. Genâliğin, Mekke dâiminde İslâm'ın Arap yarımadasının dışında tanınmasında da önemli faaliyetleri olmuştur. 25 yaşlarında iken Habeşistan'a hicret eden Câfer b. Ebî Tâlib'in, İslâm'ı savunmak üzere Habeşistan hükûmdarının, hristiyan din adamlarının ve saray erkanının huzurunda yaptığı konuşma, edebî ve muhtevâ; aısından tarih kitaplarımızı slemektedir. Dâir-i Erkâm'da iken mâslîman olan Musâ b. Umeyr, İ. Akabe bîatından sonra Hz. Peygamber tarafından Medine'ye öğretmen olarak gönderildi. O sırada 25 yaşlarında bir genâli olan Musâ b. Umeyr'in faaliyetleri sonucunda pek çok Medineli mâslîman oldu. Uhut gâmleri, şehit olduğunda zerkedilen kefen bulunamamıştı da dizden aşağısı ızdır otu ile ırtılmıştı. Medine dâiminde de genâliğin faaliyetleri dikkat etmektedir. Burada Zeyd b. Sâbit'in faaliyetlerine temas etmek yerinde olacaktır. Hz. Peygamber tarafından komşu hükûmdar, emîr ve Arap kabilelerine gönderilen mektupların oğlu Zeyd b. Sâbit'in kaleminden icmaktır. Keza komşu ülkelerden gelen mektupları tercüme etmek ve cevap yazmak için Hz. Peygamber'in emriyle İbranice ve Süryanice öğrenmiştir. İyi bir miras bilmeli; şîr ve cümlesi olduğu için savaşlarda ele geçirilen ganimetlerin taksimine memur edilmiştir. Vahiy katipleri arasında yer almıştır. Hz. Peygamber vefat ettiğinde yaşı 21 civarında idi. Hz. Ebû Bekir dâiminde Kur'an-ı Kerim'i cem'eden komisyonun başkanı idi. Bugün elimizde bulunan Kur'an-ı Kerim'i cem'eden komisyonun başkanının bu faaliyeti gerçekteleştirdiği sıralarda 22 yaş civarında olması, İslâm'ın ilk dâiminde genâliğin ne derece büyük rol oynadığını ortaya koymaktadır. Hz. Peygamber vahiy katiplerini genellikle genâli arasından seçmiştir. Genâliğin fetvâ; vermesine mâslîsaade etmiştir. Genâliğin öğretmenler tayin etmiştir. Hz. Peygamber genâli asla istismar etmemiştir. Onları muhtemel tehlikelerin kucağına atmaktan kaçınmıştır. Onların heyecanını istismar etme cihetine kesinlikle gitmemiştir. Genâliğin oğlu yaşlı sahâbîlerden oluşan ordulara komutan tayin etmiştir. Çok oğlu savaşlarda sancağı bizzat kendisi genâli lere vermiştir. Mesela Tebk seferinde sancağı Zeyd b. Sâbit'e, Bedir'de Hz. Ali'ye, vermiştir. 18 yaşlarında olan Süleyman b. Zeyd'i Suriye'ye gönderdiği orduya komutan tayin etmiştir. Hz. Peygamber'in genâli lere verdiği nem ve onun dâiminde genâliğin gerçekteleştirdiği faaliyetlere dair verdiğimiz bu zet bilgilerden sonra, bugünkü genâliğin ve büyüklerin birbirlerine karşı davranışlarında dikkat etmeleri gereken hususlardan bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz. Genâliğin, sahabenin Hz. Peygamber'e bağlılığını, onu sevmesini, ona itaati rnek almalıdırlar. Hz. Peygamber'i sevmeli ve ona itaatin Allah tarafından istenen bir husus olduğunun bilincinde olmalıdırlar. Hz. Peygamber'in gâmlirliğini, hakbilir, hakşinas bir şahsiyet oluşunu kendilerine rnek almalıdırlar. Nitekim Hz. Peygamber gâmlir bir şahsiyetti. Genâliğin,

25 yaşlarında iken Mekke'de sadece "el-Emîr" diye anılıyordu. Hz. Peygamber, 20 yaşında iken Hilf-ı fudâ cemiyetine katılmıştı. Bu suretle Mekke'nin emniyetinin sağlanmasına henüz genç iken katkıda bulunmuştu. Bu hareketiyle haksızlığa karşı olduğunu göstermişti. Tarihimiz de genç insanlarımızın başarıları ile doludur: Osman Gazi, Fatih, Genç Osman, Nene Hatun ve isimsiz pek çok kahraman… Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek. Dağlardan çektiriler, kalyonlar çekilecek. Kerpetenlerle surun dişleri sökülecek. Yürü hala ne diye oyunda oynaştasın Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın. Sen de geçebilirsin yardım, anadan, serden. Senin de destanını okuyalım ezberden. Haberin yok gibidir, taşıdığın değerden. Sen ki, burçlara bayrak olacak kumaştasın. Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın. Gençler Hz. Peygamber'in çevresine, arkadaşlarına bağlılığını, ashabına olan şefkat ve merhametini, dostluğa verdiği önemi ve doğruluğunu kendilerine rehber edinmelidirler. Onun hayatı gençlere, kimliklerini oluşturmada model olarak sunulmalıdır. Bunun için gençler Hz. Peygamber'in hayatıyla ilgili kitapları okumalıdır. Gençler aynı zamanda Kuran'ı iyi öğrenmelidirler. Hz. Peygamber toplum içinde meydana gelebilecek tefrikaları önlemeye çalışırdı. Gençler de onun bu vasfını önnek almalı, tefrikaya fırsat vermemeli ve tefrikaya alet olmamalıdır. Yetişkinler de gençleri tefrikaya alet etmemelidirler. Dinin en iyi gençlikte yaşanacağı bilinmelidir. Nitekim Hz. Peygamber, kıyamet gününde arşın gölgesi altında mutlu olacaklar arasında, gönü Allah'a bağlı, severek Allah'a ibadet eden gençleri de saymıştır.

عَنْ اَبِي
هُرَيْرَةَ،
اَنَّهُ
قَالَ قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ (صعلم) ‏"‏ سَبْعَةٌ
يُظِلُّهُمُ
اللَّهُ فِي
ظِلِّهِ
يَوْمَ لاَ
ظِلَّ اِلاَّ
ظِلُّهُ
اِمَامٌ
عَادِلٌ
وَشَابٌّ
نَشَاَ فِي
عِبَادَةِ
اللَّهِ
وَرَجُلٌ
قَلْبُهُ
مُتَعَلِّقٌ
بِالْمَسْجِدِ اِذَا
خَرَجَ
مِنْهُ

حَتَّى
يَعُودَ
اِلَيْهِ
وَرَجُلاَنِ
تَحَابَّا
فِي اللَّهِ
اجْتَمَعَا
عَلَى ذَلِكَ
وَتَفَرَّقَا
عَلَيْهِ
وَرَجُلٌ
ذَكَرَ
اللَّهَ
خَالِيًا
فَفَاضَتْ
عَيْنَاهُ
وَرَجُلٌ
دَعَتْهُ
ذَاتُ حَسَبٍ
وَجَمَالٍ
فَقَالَ
اِنِّي
اَخَافُ
اللَّهَ
وَرَجُلٌ
تَصَدَّقَ
بِصَدَقَةٍ
فَاَخْفَاهَا
حَتَّى لاَ
تَعْلَمَ
شِمَالُهُ
مَا تُنْفِقُ
يَمِينُهُ ُُ ُُ
ُُ (4679)- Hz. Ebu Hüreyre (r.a) anlatıyor: "Resulullah (a.s) buyurdular ki: "Yedi kişı var, Allah onları hiçbir gülgenin olmadığı kıyamet gününde kendi gülgesinde gülgeler: * Adil imam, * Allah'a ibadet içinde yetişen genç, * Tekrar dönünceye kadar kalbi mescide bağılı olan kimse, * Allah için birbirlerini seven, Allah rızası için biraraya gelip, Allah rızası için ayrılan iki kişı, * Güzel ve makam sahibi bir kadın tarafından davet edildiğı halde: "Ben Allah'tan korkarım" de(yip icabet etmey)en kimse, * Sağ eliyle verdiğini sol eli gürmeyecek kadar gizli bir şekilde sadaka veren kimse, * Allah'ı tek başına zikrederken güzlerinden yaş boşanan kimse."
[Buhârî, Ezân 36, Zekât 16, Rikâk 24, Hudûd 19; Müslim 91, (1031); Muvatta 14, (952, 953)] Gençlik deyince sadece erkek çocuk akla gelmemelidir. Gençlerin yarısını genç kızlarımız oluşturur. Kız çocukları bizim değerimizdir. İslam’ı ilk kabul edenler arasında genç kızların ve kadınların önemli mevkii vardır. Hz. Peygamber’ın İslam kardeşliğine verdiğı önem gençlere örnek olmalıdır. Gençler Hz. Peygamber’ın istişâreyye verdiğı önemden ders almalıdırlar. Başkalarının, büyüklerin

tecruübelerinden, birikimlerinden istifade etmeleri gerekir. Hz. Muhammed, peygamber olduğu halde, başkalarına danışmış, kendisini istişare müessesesinin dışında tutmamıştı. Hatta istişare ona Allah Teâlâ tarafından emredilmiştir. Çünkü herkesin her şeyi bilmesi mümkün değildir. Bazıları, bazı şeyleri daha iyi bilirler. Diğerleri de onların bilgi ve tecrübesinden istifade ederler. Hz. Peygamber’in sağlığı korumaya verdiği önem, gençler için bir örnedir. İnsan sağlığına zararlı olan pek çok alışkanlığa, mesela sigara, içki ve kumara, gençlik döneminde alışılır. Gençler bu konuda dikkatli olmalıdırlar. Büyükler de bu hususlarda gençlere kötü örnek olmamalıdırlar. Eve sürekli sarhoş gelen bir baba, çocuğunu içkinin kucağına düşmekten kurtaramaz. Mutlu ve huzurlu bir aile ortamının, gencin ruh ve beden sağlığı açısından önemli olduğu asla unutulmamalıdır. Sağlıklı aile olmadan sağlıklı gençlik olamaz. Bu bakımdan aile yapısı sağlam tutulmalı, aile bireyleri arasındaki olumsuz ilişkiler çocuğa yansıtılmamalıdır. Büyükler, gençlere karşı zararlı sonuçlar doğurabilecek, birincisi despot, diğeri de lâubali bir aile büyüğü olmak gibi iki aşırı tutumdan kaçınmalıdırlar. Yoğun sevgi, genç insanın kendi öz benliğini, öz kimliğini bulmasını güçleştirebilir. Bunun yanında sert tutumlar gençlerin büyüklerden soğumasına; gencin silik, çekingen bir şahsiyet olarak yetişmesine ve daha başka olumsuzluklara yol açabilir. Dolayısıyla baskıcı tavırlar konusunda dikkatli olunmalıdır. Gençlik çağı topluma açılma çağıdır. Arkadaş seçimi genç için çok önemlidir. Arkadaşın yerini aile dolduramaz. Bununla birlikte anne-baba da çocuğuyla arkadaşça, dostça ilişkiler kurmalıdır. Genç, anne-babasını en yakın dost bilmelidir. Gençler genellikle büyüklerin kendilerini anlamadığından, büyükler de gençlerin kendilerini dinlemediğinden şikayet etmektedirler. O halde problem tek taraflı değil, çift taraflıdır. Bu durum da, anlaşmazlıkların temel sebebinin iletişim eksikliği ve kopukluğu olduğunu göstermektedir. Aile içinde esas hedef, terbiye metodumuza uygun itaatkar evlat yetiştirmektir. وعنأنسرَضِيَاللّهُعَنْهقال:قالرسولُاللّه:مَاأكْرَمَشابٌّشَيْخاًلِسِنّهِإلاَّقَيَّضَاللّهُتَعالىلَهُمَنْيُكْرِمُهُعِنْدَسِنِّهِ . (3358)- Hz. Enes (r.a) anlatıyor: "Resulullah (a.s) buyurdular: "Bir genç, ihtiyar bir kimseye yaşı sebebiyle ikramda bulunursa, Allah yaşlılığında ona ikram edecek kimseleri mutlaka takdir eder." [Tirmizî:, Birr 75, (2023).] Hiç şüphesiz, saygı ile itaat arasında ilişki mevcuttur. Şu kadar var ki, bunları özdeş hale getirmemek gerekir. İtaat kavramından, doğru-yanlış

demeden anne-babanın her dediğine boyun eğmek anlaşılmalıdır ve gen¸ten de bu istenmemelidir. Çünkü böyle bir itaatin saygı ile ilgisi yoktur. Anne-baba, gen¸leri robot durumuna düşürmemelidir. Onlardan böyle bir itaati de beklememelidir. Çünkü bu tür bir davranış, saygıdan ziyade korkunun, silik şahsiyetli ve ¸ekingen olmanın bir ifadesidir. Gen¸ ¸ocuğunun duygularını cesaretle dile getirdiğini gören baba, onu susturma yerine, bundan mutluluk duymalıdır. Hz. Peygamber ihtiyarlıktan önce gen¸liğin kıymetinin bilinmesini istemiştir. وعن عَمْرِو بْنِ عبسة رَضِيَ اللّهُ عَنْه قال: قَالَ رَسُولُ اللّهِ: مَنْ شَابَ شَيْبَةً في الاِسْلاَمِ كَانَتْ لَهُ نُوراً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ رَمَى بِسَهْمٍ في سَبِيلِ اللّهِ فَبَلَغَ الْعَدُوَّ أوْلَمْ يَبْلُغْهُمْ كَانَ لَهُ عِتْقُ رَقَبَةٍ، وَمَنْ أعْتَقَ رَقَبَةً مُؤْمِنَةً كَانَتْ فِدَاءَهُ مِنَ النَّارِ عُضْواً عُضْواً: (4684)- Amr İbnu Abese (r.a) anlatıyor: "Resulullah (a.s) buyurdular ki: "Kim Müslüman olduğu halde, sa¸ından bir kıl beyazlarsa, bu, kıyamet günü onun i¸in bir nur olur. Kim Allah yolunda bir ok atarsa, bu düşmana değse de değmese de, atan i¸in bir köle azadı yerine ge¸er. Kim mü'min bir köleyi azad ederse bu onun i¸in cehennemden bir azadlık vesilesi olur. Her bir uzuv i¸in bir uzvu

ateşten kurtulur." [Tirmizîî, Fezâilu'l-Cihad, (1634); Nesaî, Cihad 26, (6, 26); Ebu Davud, İtk 14, (3966).] Halk arasında "gençliğini yaşamak" tabiri çok sık kullanılır. Gençliğini yaşamak demek, birtakım arzuların peşinde koşmak anlamına gelmemelidir. Elde fırsat varken iyi bir insan, iyi bir müslüman olmanın yolları aranmalıdır. İbadetin yaşı ve sınırı yoktur. Büluğ çağından itibaren herkes mükelleftir. Üstelik ölümün ne zaman geleceği de belli değildir ve sorguya çekileceğini de unutmamalıdır. عَنِابْنِمَسْعُودٍعَنِالنَّبِىِّصعلم) قَالَصعلم) قَالَلالاَتَزُولُقَدَمَاابْنِآدَمَيَوْمَالْقِيَامَةِمِنْعِنْدِرَبِّهِحَتَّىيُسْأَلَعَنْخَمْسٍعَنْعُمْرِهِفِيمَاأَفْنَاهُوَعَنْشَبَابِهِفِيمَاأَبْلاَهُوَمَالِهِمِنْأَيْنَاكْتَسَبَهُوَفِيمَأَنْفَقَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَمَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَمَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَمَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَمَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَمَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَمَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَمَهُوَمَاذَاعَمِلَفِيمَاعَلِمَ

[illegible]